

Koster, 300 Rd., 250 Rd., 200 Rd., det kan jo sættes forskjelligt, ligesom Arbejdslønnen er forskjellig, men det er aldeles i sin Orden, at man ved at vurdere en Bondegård ogsaa medtager Tilshynet, den Arbejdskraft, som Tilshynet udfølger. Det er derfor, at man saa ofte tager storlig feil, naar man vurderer en Bondegård, uden at tage Hensyn til den Værdi, som Bonden ved sit Arbejde og Tilshyn giver Gaarden, og derfor er det, at de, som uden at kjende til Afskrug troe at kunne leve af en saadan Gaard, ja troe at finde Guld og grønne Stove, blive saa særdeles ofte bedragne og sætte deres Formue til. Det er netop det saagkyndige Tilshyn, som har saa stor Betydning; om det anslaaes for høit, naar det ansættes til 300 Rd., derom skal jeg ikke tviste, men det viser, hvor aldeles urigtig den ærede Taler har opfattet disse Dtringer, og hvor aldeles uberettiget han er til, deraf at slutte, hvor stort Afslag den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds meente, at der burde gjøres, fordi Eiendommen var Fæsteloavgivningen undergivet. Den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 5te Valgkreds behøver slet ikke at gaae denne kunstige Vej for at udfinde de Herrers Mening om dette Punkt; de have udtalt den saa ofte og saa tydelig, at der ingen Tvivl kan være om, hvad de i den Henseende mene, de have gjentagne Gange under Behandlingen af den almindelige Fæstelov med stor Bestemthed og en Frimodighed, hvoraf jeg ikke er i Besiddelse, bestemt Afslaget til en vis Qvotadeel. Iøvrigt skal jeg villig indrømme, og det fornøier mig, at jeg kan slutte mine Bemærkninger med en Indrømmelse — at der i § 2 muligviis er en Uklarhed, der maaskee har en langt større Betydning end de af den ærede Minister paaandede Udtryk, og det er, at det klart og bestemt burde fremgaae af Loven, at man tænker sig Eiendommen vurderet ved Fæsteledighed; jeg bilder mig idetmindste ind, at alle Medlemmer i Udvalget ere enige derom (S. A. Hansen, Lindahl, Tscherning: Ja), at Vurderingen skal tænkes ved Fæsteledighed. Dersom derfor den høitagtede Justitsminister kunde i det andet Thing saae disse Ord „ved Fæsteledighed“ ind,

saa troer jeg virkelig, at Stridsgegenstanden forsvinder. Jeg skal villig indrømme, at det er Noget, der bør søles til, og at der nu er noget uklart i Affattelsen.

Jeg skal ende med indstændig at opfordre til at stemme for denne Lovs Overgang til det andet Thing. Dette Lovforslag er ikke, saaledes som her er blevet bemærket, kommet frem, efter at et videre gaaende Lovforslag var taget tilbage, men et videre gaaende Lovforslag blev taget tilbage, efter at dette Lovforslag var bebudet at ville indkomme. Jeg anseer det for meget ønskeligt, at man gjør, hvad man kan, for at fremme Fæstes Overgang til Selveiendom, og altsaa anseer jeg det ogsaa for ønskeligt, at man gjør dette Stridt; jeg troer, det har en overordentlig stor Betydning, ogsaa for Rigsdagen, at man seer, der er god Villie til at gjøre det, der virkelig kan gøres. Efter min fulde og faste Overbeviisning er der ved Lovforslaget sørget for de offentlige Stiftelser paa en forsvarlig og retfærdig Maade. Naar de, der staae Stiftelsen nærmest, vælge en, og naar den høitærede Indenrigsminister ogsaa vælger en af Taxationsmændene, saa skulde det gaae underligt til, om man virkelig skulde gaae Stiftelsen for nær, og det skal man heller ikke gjøre, men man skal heller ikke bruge den Velsgjørenhed og Goddædighed, som Fortidens Mænd have vlist, som et Paaskud til at udsuge Befolkningen og gaae den nærmere, end en velvillig og retfærdig Godseier vilde gaae den. Den ærede Rigsdagsmand har omtalt flere ædle og høifindede Godseiere, hvis Minde er blevet hædret; lad os ønske, at med deres Navne ogsaa deres Sind og deres Bestræbelser maae gaae i Arv paa dem, der følge efter dem, og at disse maae høste ligesaa megen Anerkjendelse, som de, han omtalte, have høstet. Jeg skal derfor troe, at det er et stort og et vigtigt Anliggende, dersom man saaer denne Lov igjennem. Den lille Misforstand, thi Andet er det dog i Grunden virkelig ikke, der er tilstede, tvivler jeg ikke om, at Landsthingets Wiisdom vil fjerne, og derfor haaber jeg, at Lovforslaget lykkelig skal komme over alle Skær og Grunde og blive til Lov.